

SOPIMUS KUNTAAN OSOITTAMISESTA JA KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESTÄ

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010, jäljempänä kotoutumislaki) 41 §:n mukaan kunta voi tehdä ELY-keskuksen kanssa sopimuksen lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY -keskus) ja Enonkosken kunta (jäljempänä kunta) sopivat kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaansoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta seuraavaa:

1. KOTOUTUMISEN EDISTÄMINEN PAIKALLISTASOLLA

Kotoutumislain 30 §:n mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille ja että ne järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja, työ- ja elinkeinohallinnon palveluja, hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. Kotoutumisen edistäminen edellyttää monialaista yhteistyötä. Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on kotoutumislain 32 §:n mukaan laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan valtuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Kotouttamisohjelman sisällön linjaukset on määritetty kotoutumislain 33 §:ssä.

ELY-keskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen, ja hyvinvointialueiden ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua em. prosesseihin.

Kotouttamisohjelma maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja tukemiseksi on hyväksytty Enonkosken kunnanvaltuustossa 16. päivänä marraskuuta 2021 (§ 48).

2. HENKILÖPIIRI

Kotoutumislain 5 luvun säännöksiä kuntaan osoittamisesta ja 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 ja 49 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta sovelletaan lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (jäljempänä KEHA-keskus) kunnalle kohdistamassa korvauspäätöksessä määritetään korvausten enimmäisaika kotoutumislain säännösten mukaisesti. Korvauksia ei makseta, jos henkilö saa Suomen kansalaisuuden. Poikkeuksena tästä ihmiskaupan uhreista maksettavia korvauksia voidaan maksaa myös kansalaisuuden saaneista, jos muut korvauksen maksamisen edellytykset täyttyvät.

Kunnan vuosittainen vastaanottamien kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin piiriin kuuluvien henkilöiden määrä on Enonkosken kunnanhallituksen päätöksen 21.2.2023 § x mukaan kotikunnan saaneita tilapäistä suojelua saavia henkilöitä vastaanotetaan paikkakunnan asuntotilanteen mukaisesti. Kotikunnan saaneita tilapäistä suojelua saavia arvioidaan olevan maksimissaan 10 henkilöä. Edelleen kuntaan arvioidaan muuttavan vuodessa itsenäisesti tai perheen yhdistämisen kautta noin 10 henkilöä.

Kotoutumislain mukaisia korvauksia voidaan maksaa 1.3.2023 alkaen myös niistä tilapäistä suojelua saaneista henkilöistä, joille on rekisteröity kotikunta väestötietojärjestelmään (kotoutumislain 2 §:n 2 momentin 5 kohta). Jos tilapäistä suojelua saanut asuu vastaanottopalveluna annettavassa majoituksessa ja hänellä on väestötietojärjestelmässä tilapäinen osoite, kunta ei ole oikeutettu kotoutumislain mukaisiin korvauksiin lukuun ottamatta lain 50 §:ssä tarkoitettua alkukartoituksesta maksettavaa korvausta.

ELY-keskus ja kunta yhdessä arvioivat vuosittain kuntaan osoitettavien ja sijoittuvien henkilöiden määrät, henkilöiden kuntaan muuton alkuvaiheen palveluihin, asumiseen sekä muihin kotoutumista edistäviin ja peruspalveluiden käyttöön kohdistuvat tarpeet.

3. YHTEISTYÖ HYVINVOINTIALUEEN KANSSA KUNTAANOSOITTAMISESSA

Sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden järjestämisestä vastaavat hyvinvointialueet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisesti. Kotoutumislain mukaisesti kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen 41 §:ssä tarkoitetun kuntaanosoittamista ja kotoutumisen edistämistä koskevan sopimuksen laatimista tai tarkistamista. Kunnan on kuultava hyvinvointialuetta myös ennen lain 43 §:ssä tarkoitetun kuntaanosoittamisen tekemistä, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita.

Kuulemisten tarkoituksena on välittää hyvinvointialueelle tieto valmisteilla olevasta kunnan ja ELY-keskuksen välillä tehtävästä sopimuksesta tai kuntaanosoittamisesta sekä varmistaa hyvinvointialueen varautuminen ja tarvittaessa osallistuminen sopimuksen perusteella tapahtuvaan vastaanottoon. Kunnan on lisäksi muilla yhteistyötavoilla pidettävä hyvinvointialue informoituna ja osallisena vastaanoton käytännön suunnittelussa ja toteutuksessa.

4. VALTION KORVAUKSET

KEHA-keskus korvaa kunnalle kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisista henkilöistä aiheutuneita lain 6 luvussa tarkoitettuja kustannuksia lain 44 §:n ja tämän sopimuksen nojalla. Korvausten maksamisen edellytyksenä on sopimuksen lisäksi voimassa oleva kotoutumislain 32 §:ssä tarkoitettu tai kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012:74) 26 §:ssä tarkoitettu kotouttamisohjelma.

Laskennallinen korvaus

Kotoutumislain 45 §:n nojalla kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta lain 2 §:n 2 ja 3 mukaisten henkilöiden kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Korvaus maksetaan kolmelta vuodelta. Kiintiöpakolaisten osalta korvaus maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta. Korvauksen määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksella kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointialueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista (1393/2011).

Korvaus vastaanottoon varautumisesta

Kotoutumislain 47 a §:n perusteella kunnalle voidaan korvata kiintiöpakolaisten vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen Suomeen tuloa. Perustellusta syystä kustannuksia voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä

Kotoutumislain 48 §:n perusteella kunnalle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuille henkilöille järjestetystä tulkitsemisesta aiheutuneet kustannukset.

Korvaus erityiskustannuksista ja muista kustannuksista

Kotoutumislain 49 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella kunnalle korvataan kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta erityiskustannuksina erityisistä syistä muut kunnalle aiheutuneet kustannukset enintään kymmenen vuoden ajalta.

Lisäksi kunnalle voidaan korvata lain 53 §:n nojalla ihmiskaupan uhrille tämän asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävästä toimenpiteestä ja palvelusta, jotka liittyvät henkilön turvallisuuden takaamiseen sekä muuhun uhriasemaan liittyvään erityistarpeeseen.

5. KORVAUSAJAN ALKAMINEN JA MENETTELY KORVAUSASIOISSA

Kotoutumislain mukaisten korvausten maksatuksesta vastaa KEHA-keskus. Kustannusten korvaamista koskeva ohje Finlexissä samoin kuin hakemusmenettelyssä käytettävät lomakkeet suomi.fi –sivustolla löytyvät KEHA-keskuksen sivujen kautta osoitteesta <https://www.keha-keskus.fi/yhteystiedot/hae-maksatusta/elinkeinot/>, josta löytyy myös muuta korvauksiin liittyvää lisätietoa.

Korvausajan alkaminen

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään.

Jos henkilöllä, jonka kunnassa asumisen perusteella korvaus maksetaan, ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan, eikä hän voi oleskeluluvan saatuaan saada kotikuntalain (201/1994) mukaista kotikuntaa, korvausta maksetaan siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty oleskelulupa.

Tilapäistä suojelua saavan osalta korvausta maksetaan kuitenkin vasta, kun hänelle on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään.

Korvauksen maksaminen

Kotoutumislain 45 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus maksetaan kunnalle lähtökohtaisesti ilman erillistä hakemusta. Muut edellä mainitut korvaukset KEHA-keskus maksaa kunnalle hakemuksen perusteella. Lain 47 a ja 49 §:n mukaisten kustannusten korvaamisen edellytyksenä on myös ELY-keskuksen tekemä päätös.

Kunnan on haettava kotoutumislain 6 luvussa tarkoitettua korvausta KEHA-keskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan. Kunta voi hakea korvauksia vuoden 2024 loppuun mennessä

niistä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle siirtyvien tehtävien kustannuksista, joita kunnalle on syntynyt vuoden 2022 loppuun mennessä.

Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus

KEHA-keskus voi kotoutumislain 55 §:n nojalla määrätä kunnan palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja tai jos muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain (340/2002) 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

KEHA-keskuksen päätös kunnalle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen toimintavuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

Korvausten muutoksenhaku

Kotoutumislain lukuun 6 perustuviin päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

6. TIEDONSAANTIOIKEUS

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 87 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

Kunnan ja hyvinvointialueen välisestä tiedonsaannista säädettäisiin 87 b (monialainen alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma), 87 c (alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden palvelut), 87 d (kuntaan osoittaminen) ja 87 e §:ssä (kunnan korvaukset).

7. VOIMAANTULO, SOVELTAMINEN JA IRTISANOMINEN

Tämä sopimus tulee voimaan 1. päivänä maaliskuuta 2023. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Tätä sopimusta sovelletaan 1. päivänä maaliskuuta 2023 ja sen jälkeen syntyneiden kustannusten korvaamiseksi kunnalle.

Jos tämä sopimus irtisanoitaan, se päättyy 12 kuukauden kuluttua irtisanomispäivästä.

Tämä sopimus allekirjoitetaan sähköisesti.

Enonkosken kunta

Minna Laurio
kunnanjohtaja

Keijo Kemppinen
kunnaninsinööri

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hannu Mars
johtaja

Mari Roikonen
johtava asiantuntija, maahanmuutto